

ชื่อวิทยานิพนธ์: การจัดการที่ดินภายใต้ระบบการเกษตรแบบมีพันธสัญญา: ศึกษากรณี
เกษตรกรผู้ปลูกพืชพาณิชย์ ในเขตกิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้แต่ง: นายประเทือง นรินทรากุล ณ อยุธยา

ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต: การพัฒนาสังคม

คณะกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์

อาจารย์ ดร. อานันท์ กาญจนพันธ์ุ	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร. ชัยนิตย์ วรรณระภูติ	กรรมการ
อาจารย์ ฉลาดชาย รมิตานนท์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การจัดการที่ดินภายใต้ระบบเกษตรแบบมีพันธสัญญา ศึกษากรณีเกษตรกรผู้ปลูกพืชพาณิชย์ กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการศึกษา ทางสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคม ในการผลิต ระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกพืชพาณิชย์กับกลุ่มทุนที่หลากหลายและรัฐ ในช่วงการเปลี่ยนผ่านภายใน ของระบบทุนนิยม จากการจ้างแรงงานต่อทุนในรูปแบบไปสู่อุปการจ้างแรงงานต่อทุนที่แท้จริง โดยอาศัยกรอบความคิด สามประการคือ

1) ใช้กรอบความคิดในเรื่อง การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การผลิตแบบทุนนิยมในภาคเกษตรกรรม
2) ใช้กรอบความคิด ความสัมพันธ์ของสังคมชาวนา กับกลุ่มทุนที่หลากหลาย ในระบบทุนนิยม 3) ใช้กรอบความคิด ในเรื่อง การเข้าถึงและควบคุมทรัพยากร ในสังคมชาวนา

ผลการศึกษาพบว่าระบบการเกษตรแบบมีพันธสัญญา ในกรณีการเพาะปลูกหอมหัวใหญ่ ในพื้นที่เพาะปลูกกิ่งอำเภอแม่วางนั้น ได้เกิดขึ้นมาพร้อมกับการแพร่ขยายของระบบทุนนิยมโลกในประเทศไทย ที่ต้องการให้สังคมเกษตรกรรมไทย เป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบป้อนสู่อุตสาหกรรมในต่างประเทศ และเป็นตลาดรองรับอุตสาหกรรมของประเทศโลกที่หนึ่ง ซึ่งมีประเด็นค้นพบที่สำคัญดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเกษตรแบบมีพันธสัญญา เป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในระยะเปลี่ยนผ่านเปลี่ยนผ่านขั้นตอนหนึ่งของระบบทุนนิยมในสังคมเกษตรกรรม ที่กลุ่มทุนนำมาใช้ เป็นกลไกควบคุม

คุณภาพการผลิต ของชาวนาให้อยู่ภายใต้ การบงการของกลุ่มทุน โดยที่ทุนไม่จำเป็นต้องเข้ามาจัดการ ที่ดินเอง ในรูปของไร่นาขนาดใหญ่ เพราะการจัดการแบบรวมหมู่ ของชาวนาในการใช้ที่ดิน มีศักยภาพ มาก จนกลุ่มทุนยอมไม่สามารถจะเข้ามาจัดการเองได้ การควบคุมการผลิตของชาวนาโดยใช้รูปแบบพันธ สัญญานั้นจะมีอยู่สองรูปแบบ คือรูปแบบพันธสัญญาแบบดั้งเดิมและรูปแบบพันธสัญญาแบบเป็นทางการ รูปแบบ พันธสัญญาทั้งสองรูปแบบ กลุ่มทุนจะเข้าไปควบคุมปัจจัยการผลิตบางอย่าง และควบคุมตลาด เพื่อเป็น เงื่อนไขบีบให้ชาวนาต้องทำการเพาะปลูกตามความต้องการ และข้อกำหนดของกลุ่มทุน

ประเด็นที่สอง การเกษตรแบบมีพันธสัญญา เป็นความสัมพันธ์แห่งการขูดรีด ระหว่าง ชาวนา กับกลุ่มทุน ที่พัฒนามาจากความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ ในสังคมชาวนาภาคเหนือ ที่เกษตรกรต้องพึ่ง ทุนและตลาด ทำให้ตกอยู่ในภาวะเสียเปรียบมากขึ้น จนต้องขูดรีดตัวเอง(Self exploitation) เพื่อ ความอยู่รอด

ประเด็นที่สาม ภายใต้ความสัมพันธ์แบบมีพันธสัญญา ชาวนามียุทธวิธี ในการปรับตัวเพื่อ หลุดออกจากวงจร ของการพึ่งพาและขูดรีดจากนายทุน ด้วยวิธีการอันหลากหลายดังนี้คือ

ประการที่หนึ่ง ชาวนาใช้วิธีการต่อสู้ในแนวนอน เพื่อลดแรงบีบและความเสี่ยงจากการพึ่ง พา กลุ่มทุน ด้วยการปรับแบบแผน การใช้เทคโนโลยี การปรับเวลาการใช้ที่ดิน ให้ตรงกับความต้องการ ผลผลิต ของกลุ่มทุน และยกเลิกการผลิตเพื่อการยังชีพ

ประการที่สอง ชาวนาใช้วิธีการต่อสู้ในแนวตั้ง เพื่อปรับรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคม ใน การผลิตระหว่างชาวนากับกลุ่มทุน ด้วยการใช่วิธีการรวมกลุ่มต่อรองทางการเมือง การรวมกลุ่มสะสมทุน อย่างไรก็ตามการปรับยุทธวิธีของชาวนา ไม่ได้นำไปสู่การหลุดออกจากวงจรการพึ่งพาและ การขูดรีดจากกลุ่มทุนแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามกับนำไปสู่การขูดรีดตนเองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการ ปรับแบบแผนการจัดการน้ำและแรงงาน ที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ในการใช้ทรัพยากรของชาวนาด้วยกัน เองเกิดขึ้น

ประเด็นที่สี่ การที่ชาวนาจะหลุดออกจากการควบคุมของกลุ่มทุนได้นั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ที่ เลือกอำนาจต่อต้านในการการต่อรองของชาวนา ที่จะต้องได้รับการหนุนเสริมจากอำนาจรัฐ และ การ เพิ่มศักยภาพในการควบคุมปัจจัยทุนในการผลิตสินค้าและตลาด ให้กับองค์กรของชาวนาโดยตรง

Thesis Title The Land Management under Contract Farming System :
 A Case Study of Cash Crop Farmers in Mae-Wang Branch
 District, Chiang Mai Province

Author Mr.Prathuang Narinrangkool Na Ayudhaya

M.A. Social Development

Examining committee :

Lecturer Dr. Anan Ganjanapan	Chairman
Lecturer Dr. Chayan Vadhanaphuti	Member
Lecturer Chalardchai Ramitanont	Member

Abstract

The study of land management under contract farming in the case of cash crop farmer in Mae Wang branch district, Chiang Mai province has utilized sociological and anthropological method in the analysis of social relations of production between farmer and various groups of capital owners and the state during the transition to the capitalist system which can be identified by the changes from the formal to the real subsumption of labour to capital. The analysis was carried out through 3 conceptual frameworks as follows: first, the transition to capitalist production in agriculture, second, the relationship between peasants and various groups of capital owners and third, the access to and the control of resources in the peasant society.

The study found that the contract farming system in the case of onion productions in Mae Wang branch district was introduced through the expansion of world capitalist system in Thailand with an aim of having Thai

agriculture as a source of materials to meet the need of foreign industries and to serve as markets for developed countries. The important outcomes can be briefly summarized as follows:

First, the contract farming is a form of the relationship that exists in a transition from an agriculture society to capitalist system. The capital owners normally exploit such the relationship as a mean to control peasant productions without taking direct management of the land in from a big plantation. The main reason for this is that the communal management of land, water, and labour by the peasant is such a positive condition that the capital owners cannot afford to ignore. Two of types contract farming are found; traditional and formal one. In both types of contract, by taking control of some production inputs and market the capital owners can force farmers to produce according to their need and condition.

Secondly, the contract farming is a form of exploitative relationships between capital owners and farmers that was developed out of the patronage system in the Northern Thai peasant society. The farmer in this system have to rely on the capital owners as their patron for both capital and an access to the market which put the famers in to such a disadvantageous position that they have to continue self exploitation for their survival.

Thirdly, farmer under contract system have developed several adaptive strategies to free themselves from the cycle of dependency and exploitation which can be identified as follows: the strategy is considered a horizontal struggle in a sense that they either have to cooperate among themselves or to adjust individual strategies as a means to reduce their

risk and the pressure from the capital owners. These strategies are carried out through the adaptive use of technology , time adjustment of land use to meet the capital owner's need of produce and abandonment of subsistence production. The second strategy is in a form of vertical struggle to adjust the production relations between farmer and capital owners through organized political bargaining and collective effort in the accumulation of capital. These strategies, however, did not free farmers from the cycle of dependency and exploitation. On the contrary, farmers were forced to rely on self-exploitation which can be seen clearly in their adjustment of water and labour management that resulted in increasing conflict of resource use among farmer themselves.

Forth, for the farmers to be free from the control of capital owners, conditions that are conducive to the farmer's bargaining power have to be promoted, especially with the state's support and through strengthening of farmer's organization in their direct control of production inputs and market.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved